

Review article

Okulda Şiddetin Medyada Temsili ¹

Media Representation of School Violence

Emre Kasım ^{a, *} & Ali Faruk Yaylacı ^b

^a Science Specialist, Ministry of National Education, Türkiye

^b Department of Educational Sciences, Faculty of Education, Kütahya Dumlupınar University, Kütahya, Türkiye

Özet

Bu çalışma, okullarda yaşanan şiddet olaylarının medya temsillerini inceleyen nitel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemi ile belirlenmiş, bu doğrultuda en fazla tiraja sahip 3 gazete seçilerek gazetelerin internet haber sitelerinde arama motorlarına anahtar kelimeler yazılarak elde edilen 2015-2021 dönemine ait 110 farklı haber incelenmiştir. Çalışma grubunu oluşturan haberler içerik analizine göre kategorize edilerek eleştirel söylem analizi bağlamında yorumlanmıştır. Araştırmanın bulguları en çok şiddet haberiyle karşılaşılan kademenin ilköğretim olduğuna ve en fazla görülen şiddet haberi türlerinin fiziksel ve cinsel şiddet olduğuna işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Söylem Analizi, Haber Çözümlemesi, Medya Temsili, Okulda Şiddet, Okulda Taciz, Şiddet.

Abstract

This study is a qualitative research examining media representations of violence in schools. The study group of the research was formed by using purposive sampling method. Accordingly, 3 newspapers with the highest circulation were selected and 110 different news from the period of 2015-2021, which were obtained by typing keywords into the search engines on the internet news sites of the newspapers, were analyzed. The news that make up the study group was categorized according to content analysis and interpreted in the context of critical discourse analysis. The findings of the study indicate that the level where the news of violence is encountered the most is the primary education level and that the most common types of news about violence are physical and sexual violence.

Keywords: Critical Discourse Analyze, Harassment at School, Media Representation, News Analysis, Violence at School, Violence.

Received: 14 August 2022 * **Accepted:** 30 November 2022 * **DOI:** <https://doi.org/10.29329/jsve.2022.511.7>

¹ Bu makale, Bu çalışma Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Yönetimi Anabilim Dalında hazırlanan “Okulda Şiddet Haberlerinin Medya Temsillerine İlişkin Bir Nitel Araştırma” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

* Corresponding author:

Kasım Emre is a Mats teacher at Fevzi Çakmak Middle School in Bursa, Turkey. Her research interests include the Educational Administration and Planning. He has lived, worked, and studied in Bursa, Türkiye.
Email: yunusemrekasim@gmail.com

GİRİŞ

Eğitim ve öğretimin niteliğini belirleyen en önemli etkenlerden biri okulun güvenliğidir. Eğitim öğretim faaliyetlerinin güvenlik kaygılarından uzak bir şekilde yürütülmesi bu bağlamda önem taşımaktadır. Okullar, şiddetten uzak davranışların desteklendiği beklentilerin açık bir şekilde iletilebildiği güven ortamına sahip olmalıdır (Mabie, 2003). Güvenli ortamlar okulların eğitim-öğretim faaliyetlerinin etkili olabilmesi için vazgeçilmez bir gerekliliktir. Güvenlik endişeleri, eğitim öğretim faaliyetlerine odaklanmayı zorlaştıracaktır. Güvenlik, insanın bulunduğu her ortamda yemek, su gibi yaşamsal ihtiyaçlardan sonra en temel ihtiyaçtır. Şiddet, güvenlik ihtiyacının karşılanmasına engel olur ve Maslow'un vurguladığı üzere ihtiyaçlar hiyerarşisindeki diğer ihtiyaçlara yönelmeyi engeller. Dolayısıyla öğrenmenin gerçekleşmesi ve ilgili diğer ihtiyaçların gündeme gelebilmesi için güvenli okul ortamı zorunlu bir gereklilik niteliğindedir (Çoban, 2021).

Eğitim ve öğretimin niteliğinin geliştirilmesi için okulda şiddetin önlenmesi gerekmektedir. Şiddeti önlemenin yolu ise öncelikle bir farkındalık oluşmasına bağlıdır denilebilir. Toplumsal farkındalığın artışıdaki en önemli araç ise kitle iletişim araçlarıdır.

Alanyazında ve ilgili araştırmalarda belirtildiği üzere şiddet toplumun her kesiminin bir şekilde hayatında yer alan bir olgudur. Bu olguyu doğuran çevresel etmenlerden bazıları sosyoekonomik durum, ailevi problemler, medya, ailenin eğitim düzeyi ve maddi problemlerdir. Güvenli okul kavramının her gün daha çok anlam kazandığı günümüzde şiddetin yer aldığı durumlar medya açısından da önemli bir haber değeri taşımaktadır. Medya toplumda şiddet hakkında farkındalık oluşturmaya katkı sağlayabileceği gibi söylem tarzı ile de toplumun şiddete ilişkin anlayışlarını şekillendirmektedir. Sürekli haber konusu yapılarak bir anlamda şiddet normalleştirilmektedir. Özellikle şiddet içerikli dizilerle başlayan medyada şiddet kullanımı haberlere, resimlere, filmlere sirayet etmiştir. Neredeyse şiddetin olmadığı bir haberin, haber değeri taşımadığı düşünülmektedir. Şiddet hakkında medya tarafından inşa edilen algının farkında olmak bu problemin çözümü için ilk adım olacaktır.

Medya istediği ya da istenilen değişik mesaj türlerini toplumun farklı kesimlerine kendi yayın politikası doğrultusunda iletebilme gücüne sahiptir (Mora, 2008). Bu nedenle Zorlu'nun (2016) da vurguladığı üzere medya, insan davranışlarını da etkilemektedir. Medya toplumda olan olayları yansıtırken şiddet olaylarını bir araç olarak kullanmaktadır. Bu durum aynı zamanda şiddet olaylarının artışına da katkı sağlamaktadır. Araştırmalar özellikle televizyonda şiddetin ağırlığına işaret etmektedir (Erdoğan ve Alemdar, 1990). Olabildiğince çok insana hitap eden televizyondaki şiddet özellikle çocukların şiddet eğilimlerini artırıcı bir rol oynamaktadır (Newson, 1995; Alem, 2008). Çelik'e göre (2000) daha fazla televizyon seyredilmesini sağlamak amacıyla şiddet daha fazla sunulmaktadır. İnternet haber sitelerinde de şiddet içerikli başlıkların daha fazla ziyaret edildiğine dair çalışmalar mevcuttur (Özer 2007). Şiddet konusundaki olumsuz işlevinin yanında medya şiddet hakkında bir farkındalık oluşturarak konuyu kamuoyunun gündeminde diri tutmaktadır (Bilecen, 2010; Norşenli, 2015). Medya

ve şiddet ilişkisinin farklı bir boyutuna işaret eden David Trend ise “medyadaki şiddet insanları, şiddet dolu bir dünyada yaşadıklarına ve dünyayı daha güvenli hâle getirmek için şiddetin gerekli olduğuna inandırır” demektedir (Trend, 2008).

Medya ve şiddet ilişkisinin önemi ve eğitim öğretimin niteliğine olan etkisi konunun akademik araştırmalar bağlamında ele alınmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. Alanyazın incelendiğinde okulda şiddet konusunda farklı boyutlarla çok sayıda araştırma söz konusu olsa da okulda şiddetin medyadaki temsilleriyle ilgili çalışmaların az olduğu görülmektedir. Bununla bağlamda okulda şiddet haberlerinin medyada temsiline ilişkin bir araştırma eğitim, okul ve şiddet hakkında toplumsal algıların nasıl etkilendiğinin anlaşılmasına katkı sağlayabilir. Okulda şiddete bakış açısını etkileme gücünün gazeteler tarafından nasıl kullanıldığını öğrenmek bireyin gazetelere eleştirel bir açıdan bakmasına toplumsal şiddetin ulaştığı boyutlara ilişkin farkındalık kazanılmasına ve bu haberlerin ortak ve farklı özelliklerinin öğrenilmesine yarar sağlayacaktır. Okulda şiddetin medyadaki temsilinin analiz edilmesi şiddete ve okula karşı bakış açılarını derinleştirecektir. Bu analiz aynı zamanda medyanın insan zihninde yaratmış olduğu okulda şiddet algısına ilişkin farkındalık sağlamak usulüyle okulun paydaşlarının ve yöneticilerin sorunların aşılmasına dönük yaklaşımlarına da olumlu katkı sağlayabilir. Eğitimde şiddetin kaynaklarının ve toplumsal algılanış biçiminin derinlemesine kavranması, eğitimin kalitesinin yükselmesine ve okulun gelişiminde önemli bir rol oynayabilir. Bu bağlamda bu araştırmanın temel amacı okuldaki şiddet haberlerinin yazılı basındaki temsiline ilişkin eleştirel bir çözümleme yapmaktır. Bu temel amaç doğrultusunda, okullarda şiddete ilişkin haberlerin yıllara göre dağılımı; haberlerin şiddet türlerine ve boyutlarına göre dağılımı irdelenmiş, şiddet haberlerinin söylem açısından özellikleri analiz edilmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışma, okulda şiddetin medyadaki temsillerini analiz etme amacı doğrultusunda nitel bir araştırma olarak desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu oluşturulurken amaçlı örneklem yönteminden yararlanılmıştır. Verilerin doküman incelemesi ile toplanmıştır. 13/10/2019 tarihinden itibaren düzenli olarak yapılan taramalarda 1 Ocak 2015 – 15 Mayıs 2020 tarihleri arasında tespit edilen haberler araştırmaya dâhil edilmiştir. Ulaşılan haberler bilgisayar ortamında bir araya toplanmıştır. Araştırmada incelenen haberlere Sözcü, Sabah ve Hürriyet gazetelerinin internet sitelerinden ulaşılmıştır.

Araştırmada tirajı yüksek gazetelerin genel okuyucu kitlesi hakkında fikir belirteceği öngörülerek çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu doğrultuda 2015-2021 yılları arasında yazılı basında yer alan Basın İlan Kurumu’na göre (2018 raporu) tirajı en yüksek ilk üç gazete olan Sözcü, Hürriyet ve Sabah gazetelerinin internet web sitelerinde yer alan okulda şiddet haberleri incelenmiştir.

Araştırmada incelenen 3 gazetenin künyeleri hakkında genel bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Gazetelerin Künyeleri

Sıra No	Gazete Adı	Kuruluş Yılı	Kurumu	Sloganı
1	Sabah	1876	Çalık Holding	“Türkiye’nin en iyi gazetesi”
2	Hürriyet	1948	Demirören Holding	“Türkiye Türklerindir”
3	Sözcü	2007	Doğan Holding	“Cumhuriyet’in Gözcüsü”

Araştırmada veriler iki boyutta analiz edilmiştir. İlk boyutta veriler doküman analizine ve içerik analizine tabi tutulmuş ve kategoriler bağlamında çözümlenmiştir. İkinci boyutta ise okulda şiddetin medya temsilinin derinlemesine araştırılabilmesi için veriler eleştirel söylem analizi yaklaşımından yola çıkılarak irdelenmiştir.

Bulgular

Çalışmada elde edilen bulgular, okulda şiddet haberlerinin genel özellikleri ve medya temsillerindeki söylem özellikleri boyutlarında ifade edilmiştir.

Okulda Şiddet Hakkında Çıkan Haberlerin Genel Özelliklerine İlişkin Bulgular

1 Ocak 2015 – 15 Mayıs 2020 tarihleri arasında, okulda şiddet haberlerini konu edinen 110 habere ulaşılmıştır. Bunlardan 48 haber Sabah Gazetesi’nde, 42 haber Hürriyet Gazetesi’nde, 20 haber Sözcü Gazetesi’nde yayınlanmıştır. Çalışma kapsamında incelenen okulda şiddet haberlerinin gazete dağılımlarına ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Haberlerin Gazetelere Göre Dağılımı

Sıra No	Gazete Adı	f	%
1	Sabah	48	43,6
2	Hürriyet	42	38,1
3	Sözcü	20	18,3
Toplam		110	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere en fazla okulda şiddet haberinin yer aldığı gazete 48 haberle (%43,6) Sabah Gazetesi, en az haberin yer aldığı gazete ise 20 haberle (%18,3) Sözcü Gazetesi’dir. Haberlerin yıllara göre dağılımı Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Haberlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	f	%
2015	1	0,9
2016	4	3,6
2017	9	8,2
2018	40	36,5
2019	36	32,7
2020	18	16,4
2021	2	1,7
Toplam	110	100,0

Tablo 3'te görüldüğü üzere, en fazla haberin yayınlandığı 2018 yılında paylaşılan haberler, araştırma grubundaki haberlerin %36,5'ini meydana getirirken, %0,9 ile en az sayıda haber 2015 yılında yayınlanmıştır. Tablo 4'te ise okulda şiddeti konu edinen haberlerin ait olduğu eğitim seviyelerine göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 4. Haberin İlgili Olduğu Eğitim Kademelerine Göre Dağılımı

Gazete Adı	Okul Öncesi		İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite		Belirtilmemiş	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sabah	4	3,6	11	10	7	6,3	10	9	4	3,6	12	10,9
Hürriyet	5	4,5	12	10,9	10	10,1	11	10	1	0,9	3	2,7
Sözcü	0	0	6	5,4	4	3,6	5	4,5	0	0	5	4,5
Toplam	9	8,1	29	26,3	21	21,1	26	23,6	5	4,5	20	18,1

Tablo 4 incelendiğinde, 9 haberin okul öncesi, 29 haberin ilköğretim ve 21 haberin ortaokul, 26 haberin lise, 5 haberin üniversite düzeyindeki şiddeti yansıttığı görülmektedir. 20 haberin ise ait olduğu eğitim kademesine dönük bir bilgi verilmemiştir. Veriler değerlendirildiğinde, üniversitede yaşanan okulda şiddete ilişkin haberlerin %4,5 oranla, diğer eğitim kurumlarına kıyasla daha az olduğu görülmektedir. Eğitim kademeleri yönünden, okulda şiddet haberlerine daha fazla konu edilen kademe %26,3 oranla ilköğretim seviyesidir. Lise seviyesindeki haberlerin oranı %23,6'dır.

Haber başlıklarında tercih edilen kelime veya kelime grupları, okuyucunun algılarını önemli derecede etkileyip yönlendirebilmektedir. Bu bağlamda haber başlıklarının tonu ve kullanılan kelimeler değerlendirilerek olumlu, olumsuz ve nötr olmak üzere üç kategoride irdelenmiştir. Bulgulara göre haber başlıklarının %80,9'unda olumsuz ifadeler tercih edilirken, %19,9'unda ise olumsuz ifadeler kullanılmıştır. Haber başlıklarında olumsuz ifadeleri daha çok kullanan gazete %39,1 oranla Sabah Gazetesi'dir. Haber başlıklarında nötr ifadeleri daha fazla kullanan gazete ise %10 oranla Hürriyet Gazetesi'dir.

Haber metinlerinde kullanılan kelime ve kelime gruplarına göre metinler, olumlu, olumsuz ve nötr olmak üzere üç farklı grupta incelenmiştir. Buradaki bulgulara göre gazetelerin haber metinlerinde tercih ettikleri dilin %76,2 oranla daha çok negatif ifadeler taşıdığı görülmüştür. Haber sayısına göre metin içeriğinde tarafsız ifadeleri daha fazla kullanan gazete %11,8 oranla Hürriyet Gazetesi iken negatif ifadelerin daha fazla tercih edildiği gazete ise %26,3 oranla Sabah Gazetesi'dir.

Okulda şiddet haberlerinin %52,7 oranla en fazla fiziksel şiddet kategorisinde yer alan darp ve saldırı ile ilgili olduğu görülmüştür. Okulda taciz ve istismar olayları, %32,6 oranla ikinci sıradadır. Okulda şiddetin konu alındığı haberlerin %6,3'ü habere dönüştürülen iddiaları yansıtırken %4,5'i sözel şiddet, %1,8'i ise cinayet ve intihar kategorisindedir. İncelenen gazetelerden, darp ve saldırı kategorisinde en çok habere yer veren gazete %32,5 ile Sabah Gazetesi iken taciz ve istismar kategorisinde ise %16,3 ile Hürriyet Gazetesi'dir.

Okulda şiddet haberlerinde konu edilenlere bakıldığında %38,1 oranla en çok öğrencilerin haberlerde konu edildiği belirlenmiştir. Öğrencileri, %33,6 oranla öğretmenler takip etmektedir. %12,7 oran ile okulun diğer paydaşlar (kantinci, sivil vatandaş vb.) üçüncü sırada haberlerde konu edilirken onları %8,1 ile okul müdürü ve %6,3 ile diğer okul personeli izlemektedir. Velilere ise haber metinlerinde %0,9 oran ile oldukça az yer verildiği bulgulanmıştır. Haberde özne olarak öğretmenlere daha fazla yer veren gazete %16,3 ile Hürriyet Gazetesi'dir.

Okulda Şiddet Olaylarının Medya Temsillerindeki Söylem Özelliklerine İlişkin Bulgular

Haberlerindeki söylemin özelliklerine ilişkin bulgular makro ve mikro yapı bağlamında, haber başlıkları, haber girişleri, haber görüntüleri, arka plan ve bağlam, ana olayın sunumu, haber kaynakları, sentaktik analizi, sözcük seçimleri çerçevesinde ifade edilmiştir.

Haber Başlıklarına İlişkin Bulgular:

Hürriyet Gazetesi'nde kullanılan haber başlıkları şunlardır:

“Okulda cinsel istismara soruşturma ve görevden uzaklaştırma, Skandal iddia: 5 yaşındaki zihinsel engelli çocuğa okulda şiddet, Lisede dehşet! Sınıfta arkadaşı tarafından bıçaklandı, Okulda şiddet, bahçede tehdit, Okulda göğüse tekme, Lise öğrencisi, kendisini uyararak okul müdürünü dövdü, Öğretmeninden kaçıp büfeye sığındı! Akıl almaz olayda yeni gelişme, Bayrak töreninde, öğrenciler öğretmen ve müdür yardımcısına saldırdı, İlginç ceza yöntemi soruşturma getirdi, Ağrı'da dehşete düşüren pankart, İlkokulda kız öğrencisine taciz ettiği iddia edilen öğretmen tutuklandı, veliler olaya tepki gösterdi, Sarıyer'de okulda cinsel istismar iddiası, Son dakika... İstanbul'daki okulda taciz iddiası ortalığı karıştırdı... Veliler okula koştu, Okulda taciz skandalı... 7 öğrenci birden şikâyetçi oldu, 18 yaşındaki genç kız okula gidemiyor! Şok iddialar, Öğretmeni kabusu oldu: Okulda taciz, sosyal medyada cinsel içerikli mesajlar.. İlkokulda taciz iddiası ortalığı karıştırdı!, Projelerle gündeme gelen okulda taciz skandalı, Yargıtay'dan tacizci öğretmenin 120 yıl hapsine onay, Akıl almaz olay:

Öğrencisini dersten çıkarıp taciz etti, Sarıyer'de okulda cinsel istismar iddiası, Ankara'da tacizle suçlanan okul müdürü, Edirne'de de 'kınama' cezası almış, Okulda taciz, Kartal'da ilkokulda taciz iddiası, Soruşturma açıldı açığa alındı, Anaokulunda ağlayan çocuğa şiddet; uzman öğreticisi görevden alındı, Dışarı çıkan öğrencileri kontrol eden müdür yardımcısı dövülüp, bıçaklandı, Kadın öğretmen, uyardığı öğrencisinin annesi tarafından dövüldü, Okulda öğretmene şiddet: 1 gözaltı, Anaokulundaki öğretmen dehşeti iddianamede, O öğretmenden açıklama, Öğretmen anne, çocuğunu şikayet eden öğrencileri darp etti, İki kardeş, müdür yardımcısının burnunu kırdı, Son dakika... Öğrenciler .... taciz iddialarını savcılığa taşıdı: Okuldan ümidi kestik, Tacizci memur kovuldu, Şanlıurfa'da 4 kız öğrenciye cinsel istismar iddiası! Öğretmen ve berber tutuklandı, Şanlıurfa'da iğrenç iddia! Öğretmen gözaltına alındı..., Uşak'ta iğrenç iddia! Sınıf öğretmeni gözaltına alındı..., Ortaokulda feci olay! Öğrenci ağır yaralandı, İlkokul öğretmeni taciz iddiasıyla tutuklandı, Okulda iğrenç olay! Kız öğrenciye izletmiş..., Kreşte skandal”.

Hürriyet gazetesindeki haberlerde başlıkların çoğunluğu “dehşet, şok, okul, öğretmen, skandal, iddia” gibi kelimelerden oluşmaktadır. Habere dikkat çekmek amacıyla kullanılan kelimelerle olayın nerede olduğu özellikle vurgulanmıştır. Bazı haberlerde ise iddia üzerinden mesleğe dönük vurgularla olumsuz yükleme yapılması söz konusudur. Hürriyet gazetesinin haber başlıkları genellikle şiddet konulu olduğu ve bazı haberlerde de okulda taciz konusunun irdelendiği görülmektedir.

Sözcü Gazetesi'nde kullanılan haber başlıkları şu şekildedir:

“5 yaşındaki zihinsel engelli çocuğa okulda şiddet iddiası, 10 yaşındaki engelli öğrenciye şiddet!, Sınıf öğretmenin skandal görüntüleri saniye saniye kamerada!, Engelli okulunda dayak skandalı!, Okulda skandal iddia! Müdür 7 öğrenciyi sopa kırılıncaya kadar dövdü, Öğretmene karakolda şiddet! Kolunu kıvrıp tokatladılar, Okulda isyan ettiren görüntü, Şanlıurfa'da öğrencisine şiddet uygulayan öğretmene soruşturma, Öğretmenine fiziki şiddet uygulayan öğrenciye, arkadaşları ve sendikalar tepki gösterdi, Çocuğunun sınıfı değişmedi diye dehşet saçtı: Dur sıra sana da gelecek, Öğretmene bir şiddet haberi de Tuzla'da!, Müdür yardımcısı okulda darbedildi, Okulda skandal görüntüler! Soruşturma başlatıldı, Öğretmenlerin rezaletine bakanlık el koydu!, Görüntüler ülkeyi ayağa kaldırdı! 7 yaşındaki çocuğa hücre işkencesi, Öğretmeni dövdüğü iddia edilen müdüre yeni okulunda tepki!, Okulda ‘taciz’ iddialarına protesto!, 25 öğrencisine istismarla suçlanan öğretmenin, sınıfın camlarını kağıtla kapattığı iddia edildi, Okul bahçesinde küçük çocukları taciz etti, Okulda skandal iddia! Müdür 7 öğrenciyi sopa kırılıncaya kadar dövdü.”

Sözcü Gazetesi'nin haberlerinde habere konu olan olaya ilişkin bilgilerle ve ana başlıklarda kullanılan ünlem işareti ile ilgi çekmek amaçlanmıştır. Sözcü Gazetesi, çoğunlukla şiddete maruz kalanın mesleği, yaşı, şiddetin şekli ve bazen tehditle ilgili daha kapsamlı bilgiler vermiştir. Verilen bilgiler ile en azından bazı sorulara cevap verilebilmektedir. Ayrıca şiddete maruz kalanın ve maruz bırakanın konu edildiği başlıklar ile şiddetin olduğu yer ve meslek nispeten daha az belirtilmiştir.

Sabah Gazetesi'ndeki haber başlıkları şunlardır:

“Bilgi Üniversitesi'nde öğrencilere saldırı, Boğaziçi Üniversitesi'nde terör propagandası: Terörist destekçileri Mehmetçik'i destekleyen öğrencilere saldırdı!, Son dakika: Pendik'te öğrencilere saldırı! Av tüfeği ile 3 öğrenciyi vurdu, Servis şoförüne 'kız öğrencilere taciz'den 108 yıl, SON DAKİKA! Esenyurt'taki iğrenç olay için harekete geçildi! MEB'den flaş karar!, Hademeden öğrencilere taciz olayında okul müdürü için soruşturma izni, Öğrencilerine tacizde bulunan öğretmenden son dakika haberi geldi! 54 yaşındaki öğretmen tutuklandı..., Lisede öğrencilere taciz şüphelisi hademeye gözaltı, Kırklareli'nde öğrencileri taciz ettiği öne sürülen kantinci tutuklandı, Rehber öğretmen öğrencileri taciz iddiasıyla tutuklandı, Lise öğrencisini taciz eden sapık yakalandı!, Stajyer öğrenciyi taciz eden otel müdürüne 5 yıl hapis, Trabzon'da genç okutmana öğrenci tacizi, Kız öğrenciye taciz iddiasıyla tutuklandı, Öğretmen öğrencisine tacizden tutuklandı, Zeytinburnu'nda üniversite öğrencisini taciz eden zanlı tutuklandı, 2 kız öğrenciye tacizde bulunan kantinciye, 16 yıl hapis cezası, İzmir'de lise öğrencileri kavga etti: 2 yaralı, Erkek öğrencilerin kavgasını kız arkadaşları araya girerek böyle ayırdı, Burdur 10 yaşındaki engelli öğrenciye şiddet iddiası, Ankara'da sınıfta öğretmenin engelli öğrenciye şiddet uyguladığı anlara ait görüntüler ortaya çıktı!, Başörtülü öğretmene saldırı davasında tahliye!, Okulda dehşet! İki oğlu ile öğretmene saldırdı, Bağcılar'da kadın öğretmene saldırı kamerada, Son dakika haberleri: Öğretmene taciz oyunu mahkemede ortaya çıktı!, Öğretmen tacizini muhabbet kuşları ortaya çıkardı, Öğretmene taciz şüphelisi tutuklandı, Öğretmen şiddetini ortaya çıkaran veliye suç duyurusu, Ankara'da otizmlili öğrenciye sınıfta öğretmen şiddetine suç duyurusu, Engelli öğrenciye öğretmen şiddeti, Öğretmen şiddeti yargıya taşındı, Öğretmene şiddet anları kamerada... Tekme tokat dövüldü!, Manisa'da bir grup genç okula saldırdı... Son dakika haberi: Avukatı isyan etmişti! İstek Vakfı'ndaki cinsel taciz skandalına ilişkin davada yeni gelişme..., Otizmlili çocuğa şiddet iddiası”.

Sabah Gazetesi'ndeki okulda şiddet haberlerinin başlıkları incelendiğinde okulda şiddete maruz kalanların özel durumlarının özellikle belirtildiği görülmektedir. Şiddet mağdurlarının yaşı, engel durumları, branşları dini tercihleri başlık konusu edilerek haberin bir şiddet haber olmasından çok mağdurun özelliği ana unsura ek olarak önemli bir bilgi olarak okuyucuya sunulmuştur. Diğer gazetelere nazaran saldırı ve fiziki şiddet haberlerinin başlıklarda da daha fazla belirtildiği görülmektedir. Ayrıca okulda şiddetin ölüm ve cinayetle sonuçlandığını belirten başlıklara yalnızca Sabah Gazetesi'nde rastlanılmaktadır.

Haber Girişleri

Hürriyet Gazetesi'ndeki haber girişlerinde, haber öznelerinin özellikleriyle ilgili bilgiler verilirken genellikle olayların yasal sonuçlarıyla, açılan soruşturmalar ve alınan cezalarla ilgili açıklamalar yapılmıştır. Sözcü Gazetesi'nin yayınladığı okulda şiddet haberlerinin haber girişlerinin önemli bir kısmında öncelikle olayın gerçekleştiği yer belirtilmiş, olayın nasıl gerçekleştiği çok detaya girmeden özet şekilde anlatılmıştır. Ancak haberlerin girişinde şiddete maruz bırakılan kişilerin

ifadelerine yer verilmediği gözlenmektedir. Sabah Gazetesi'ndeki haber girişleri incelediğinde ise genellikle olaylarla ilgili yüzeysel bilgiler verildiği görülmektedir. Çoğu haberde olayın yasal yönü ve olayın tutuklama, görevden uzaklaştırma gibi sonuçları hakkında bilgiler verilmiştir. Şiddet mağdurlarının özellikleri, şiddetin gerçekleştiği yer, şiddetin türü ifade edilirken öznel dilinden herhangi bir ifade haber girişlerinde belirtilmemiştir.

Haber Görüntüleri

Çalışma kapsamında incelenen haberlerde kullanılan fotoğraflarda genellikle masumiyet karinesi göz ardı edilerek, iddialara dayalı olarak mağdurların ve suçlu olduğu iddia edilen şahısların fotoğrafları direkt olarak verilmese de buğulandırma yöntemiyle verilmiştir. Ancak fotoğraflarda bulunan şahısların kim olduğu az çok anlaşılmaktadır. Fotoğraflarla okuyucunun ilgisi uyandırılmaya ve dikkat çekilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Hürriyet Gazetesi'nde kullanılan görsellerde çoğunlukla şiddete maruz kalan kişinin resminin kullanıldığı görülmektedir. Şiddet anıyla ilgili görsellerin çok nadiren kullanılarak şiddet mağduruna ulaşamadığı durumlarda okulun resmi kullanılmıştır. Nadir olarak bazı haberlerde görselin hiç bulunmadığı belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen veya öğrencilerin şiddete maruz bırakıldığı haberlerde genelde şahıs fotoğrafları tercih edilirken taciz haberlerinde çoğunlukla okul fotoğrafları tercih edilmesi dikkat çekicidir.

Haberlerde Arka Plan ve Bağlam

İncelenen haberlerde, konu edilen okulda şiddet olayının ve ülkedeki genel anlamda okulda şiddetin nedenleri hakkında bilgilere yer verilmemiştir. Haberlerde arka plan bilgileri eksik ve yetersizdir. Bu da okuyucuyu belli sınırlar dâhilinde düşünmeye yönlendirmektedir. Bununla birlikte haberlerde okuyucuların kendi bakış açılarını oluşturabilmeleri için gerekli zeminin sunulması önem taşımaktadır.

Haberlerde bağlam bilgisine bakıldığında ise okulda şiddet olaylarının sonuçlarına yoğunlukla atıflar yapıldığı görülmektedir. Görevden uzaklaştırma, soruşturma, meslekten ihraç veya hapis cezası gibi sonuçlar sıklıkla belirtilirken iddia şeklinde yazılan haberlerin sonuçlarının ne olduğu bazı haberlerde verilmemiştir. Sözcü Gazetesi'ndeki haberler ardalın ve bağlam bilgisi yönünden incelendiğinde olayların nedenleri ile ilgili bilgilerin düşük düzeyde verildiği görülmektedir. Sabah Gazetesi'ndeki haberlerde olayların gerçekleşme şekilleri hakkında detaylı biçimde bilgiler verilse de nedenleri hakkında benzer nitelikte bilgilerin verilmemesi görülmüştür.

Haberlerde Ana Olayın Sunumu

Hürriyet Gazetesi'nde yer alan bazı haberlerde doğrudan olayın taraflarının ifadelerine yer verilerek inandırıcılık arttırılmaya çalışılmıştır. Dolaylı anlatım yerine olay doğrudan ve olduğu gibi aktarıldığı için nötr bir tavır sergilenmeye çalışılmıştır. Bazı haberlerde ise "ileri sürüldü, iddia edildi" gibi kesinlik belirtmeyen ifadeler kullanıldığı görülmektedir. Sözcü Gazetesi'nde yer alan haberlerde

ana olay aktarılırken genellikle yetkililerin ifadelerine yer verildiği görülmektedir. Sendika başkanlarının, Kaymakam, Vali, İl Milli Eğitim Müdürlerinin, Savcılıkların ya da bazen de öğrenci velilerinin ifadeleri olduğu gibi aktarılmıştır. Yorumuz bir şekilde verilen ifadelerle nötr bir haber dili kullanılmaya ve okuyucu yönlendirmemeye özen gösterildiği görülmektedir. Örneğin öğretmene uygulanan şiddet sonrası okulu ziyaret eden bir kaymakamın ifadeleri olduğu gibi okuyucuya aktarılmıştır;

Hoca hanıma yönelik olan şiddet haberini aldık. Bundan da çok üzüldüğümüzü ifade etmek istiyorum. Şiddet hangi meslek grubuna olursa olsun kabul edilecek bir şey değil. Öğretmenimizin yanında olduğumuzu hissettirmek için de buradayız. Öğretmenimizle beraberiz. Öğretmenimize yönelik olan bu şiddeti bir kez daha kınıyorum. O şiddeti uygulayan zaten güvenlik güçlerimiz tarafından alındı. Kendisiyle alakalı hukuki işlemler yapılacaktır. Ondan yana kimsenin kuşkusu olmasın.

Sabah Gazetesi'nde verilen okulda şiddet haberlerinde ana olayın sunumu esnasında tırnak içine alınan bazı ifadelerle duruma dair ilginin arttırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Bazı haberlerde de olayların taraflarının ifadelerine başvurulduğu görülmektedir. Genel olarak tüm gazete haberlerinde olayın aktarımında tepki unsurlarının daha sık kullanıldığı görülmektedir. Haberlerde şiddetle karşılaşılan yerin bir "okul" oluşu gazeteler tarafından dramatize edilerek kullanılırken şiddetten duyulan rahatsızlığın, olayın nedenleri ve toplumsal hassasiyetler ifade edilmeden medyatik bir unsur olarak ele alındığı söylenebilir.

Haber Kaynakları

İncelenen şiddet haberlerinde gazetelerin çeşitli haber kaynaklarına başvurdukları görülmektedir. Bazı haberlerde haber muhabirleri ya da haber editörleri kendilerini birinci kaynak gibi gösterse de bazı haberlerde ajanslardan ve farklı şahısların ifadelerinden yararlanıldığı gözlenmektedir. Gazete haberlerinde şiddet mağdurlarının ya da onların velilerinin ifadelerine de kaynak olarak sıkça başvurulmuştur. Olayın gerçekleşmesinin ardından kamuoyu oluşmasıyla farklı kurumların görevlileri haberlerde kaynak olarak yer almıştır. Haberlerde kullanılan kaynaklar haberin içeriğine göre de değişiklik göstermektedir. Bazı haberlerde polis, savcı gibi adli birimlerin bazı haberlerde ise veli ve okul müdürünün kaynaklığıyla olaylar okuyucuya aktarılmıştır. Hürriyet Gazetesi'nde bulunan okulda şiddet haberleri incelendiğinde haberlerin kaynak yönünden haber durumuna göre çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Bazı haberlerde 4 hatta 5 kaynağa yer verilirken kimi haberlerde yalnızca muhabir ve editörün kaynaklığı söz konusu olmuştur. Sabah Gazetesi'ndeki haberlerde de haber kaynakları haberlere göre değişiklik göstermektedir. Çoğu haberde muhabir ve editör birincil olarak kendi ifadelerini ortaya koymaktadırlar. Genel olarak değerlendirilirse Sabah Gazetesi'nin kullandığı kaynakların taraflardan birinin ifadelerini içerdiği görülmektedir. Haberlerde kaynak kullanımı kısıtlı ve yetersizdir. Taciz ve şiddet gibi toplumsal sorunlar haber yapılırken kullanılan kaynak miktarının fazla olması haberin güvenilirliğini ve inanılabilirliğini arttırıcı bir unsurdur.

Sentaktik Analiz

Hürriyet Gazetesi'nde incelenen haberlerde kısa, anlaşılabilir, etken ve edilgen cümlelerin kullanıldığı haber dili tercih edilmiştir. Velilerin, öğrencilerin ya da makam sahibi kişilerle kurumların ifadelerinin kaynak olarak kullanıldığı haberlerde etken cümle yapısı tercih edilmiştir. Kimi haberlerin sunumu iddia olarak başlasa da velilerin ifadeleri ön plana çıkarılarak iddiaları doğrulayan bir tutum sergilenmiştir. "İlkokulda kız öğrencisine taciz ettiği iddia edilen öğretmen tutuklandı, veliler olaya tepki gösterdi" üst başlığıyla verilen haberin devamında bir velinin ifadeleri etken cümlelerle verilmiştir: "Karanlık zihniyet bu kez ilçemizi vurdu. Bugüne kadar basında, televizyonlarda izlediğimiz taciz olayları, maalesef şimdi de ilçemizde önümüze çıktı. Bir ilkokulumuzda, bir öğrencimiz, öğretmeni tarafından taciz edildi. Dehşet bir durum bu! Bu cesareti nereden alıyorlar? Hırsızlıklar örtbas ediliyorsa, taciz tecavüz olayları cezasız kalıyorsa, içine düşürüldüğümüz karanlık gittikçe büyüyor, büyümeye de devam edecek gibi görünüyor. Yıllardır, 8-9 yaşındaki çocukların taciz edilmesinin altyapısı oluşturuldu. Çocuk gelinlerin sayısı gün geçtikçe artıyor... Bütün bunlar, bilimsel ve laik eğitimden uzaklaşmanın bir sonucudur."

Sözcü Gazetesi'nde kullanılan haberlerde kısa pasif cümle yapısı tercih edildiği görülmektedir. Şiddet olaylarının mağdurları ya da faillerinin ifadeleri verilmemiş olayın çevresindeki şahısların ifadeleri daha çok haberde kullanılmıştır:

Dün öğleden sonra... bir veli, birinci sınıfta okuyan çocuğunun sınıfının değiştirilmediğini iddia ederek, okula geldi. Sinirli bir şekilde önce okulun giriş kapısını tekmeleyip, yumruklayan, ardından okul müdürünün kapısına tekme atıp, kırdıktan sonra içeri giren veli, korku dolu anlar yaşattı. Okulda bulunan görevliler ve öğretmenlerin araya girmesiyle okul müdürüne fiziksel bir şiddet uygulayamayan veli, sözlü olarak tehdit ettikten sonra çocuğunu okuldan alarak, evine gitti. Olayın ardından okula polis çağıran müdür ise veliden şikâyetçi oldu.

Sabah Gazetesi'nde incelenen haber metinlerinde etken ve edilgen cümlelerin sıklıkla kullanıldığı görülmüştür. Kaynaklardan alınan bilgiler verilirken etken cümle yapısı tercih edilirken muhabirin edindiği bilgiler verilirken edilgen cümle yapısına dönüldüğü görülmektedir. Diğer gazeteye kıyasla daha kısa cümle yapılarının tercih edildiği görülmüştür. Haberlerin kaynak etrafında örüldüğü tırnak içinde verilen ifadelerle söylemin desteklendiği ve söylemin yeniden üretildiği görülmektedir.

Sözcük Seçimleri

Hürriyet Gazetesi'nin haberlerinde sözcük seçimlerine incelendiğinde dramatik bir anlatımla karşılaşılmaktadır. Okulda şiddete yönelik yapılan haberlerde en çok kullanılan kelime ve kelime grupları sırasıyla şunlardır: okul (19), iddia (14), taciz (14), öğretmen (14), öğrenci (11), şiddet (5), istismar (4), skandal (3), veli (2). Haberlerde iddia kelimesinin bu kadar sık kullanılması dikkat çekicidir. "Tacizci öğretmen", "okulda taciz" gibi haber başlıkları ve ifadelerle okulların ve

öğretmenlerin genelini kapsayıcı söylemlerle belli meslekler ve eğitim kurumları hakkında olumsuz algı oluşturabilecek bir tutumun söz konusu olduğu söylenebilir. Sözcü Gazetesi'nde okulda şiddet haberlerinde en çok kullanılan kelimeler öğretmen (9), okul (7), şiddet (6), öğrenci (5), iddia (3), taciz (2). Diğer gazetelere kıyasla iddia kelimesinin az kullanımı dikkat çekicidir. Öğretmen kelimesi en sık kullanılan kelimedir. Bazı haberlerde şiddet mağduru, bazı haberlerde şiddeti uygulayan şahıs olarak öğretmenler haberlerde ön planda tutulurken okul kelimesi daha az kullanılmıştır. Sabah Gazetesi'nde kullanılan en sık kelime ve kelime grupları şunlardır: öğrenci (22), taciz (20), okul (14), öğretmen (14), şiddet (8) iddia (3). Sabah Gazetesi'ndeki haberlerde öğrenci ve taciz kelimelerinin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Diğer gazetelerden farklı olarak Sabah Gazetesi'nde öğrenci kelimesinin sık kullanımıyla öğrencilerin karşılaştığı şiddet sorunlarının diğer paydaşlara kıyasla daha fazla dile getirildiği düşünülebilir. Ayrıca şiddet kelimesi yerine taciz kelimesinin daha sık kullanılmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada 2015-2021 yılları arasında, Sözcü, Sabah ve Hürriyet gazetelerinin internet sitelerinde yer alan okulda şiddet ile ilgili haberler betimsel açıdan ve kullanılan söylem bakımından incelenmiştir. Okulda şiddet, toplumsal farkındalıkla üzerinde durulması gereken ciddi bir olgudur. Toplumun geleceğini oluşturacak nesillerin yetiştiği okullar, şiddetten uzak, olumlu ve güvenli bir okul iklimine sahip olmalıdır. Çalışmanın sonuçlarına göre okulda şiddet haberlerinde karşılaşılan şiddet türleri farklılık göstermektedir. En çok haberleştirilen şiddet türleri cinsel şiddet ve fiziksel şiddettir. Çalışma kapsamında yapılan incelemelerde de haberler genel anlamda tek yönlü, olumsuz bir dil kullanılarak okuyucuya sunulmuştur. Haber başlıklarına ve haber metinlerine göre en fazla fiziksel şiddet haberi Sabah Gazetesi'nde yer almıştır. Ayrıca haber öznesinin cinsiyeti bağlamında cinsiyetçi bir söylemin daha çok tercih edildiği söylenebilir. Haberlerin etkisi çoğunlukla çeşitli görsellerle desteklenerek arttırılmaya çalışılmıştır. Haberlerdeki özne genellikle öğrencilerdir. Okulda şiddetle ilgili haberlerin en fazla ilköğretim okulları ile ilgili olduğu görülmüştür. Genel olarak lise düzeyinde şiddetin daha çok var olduğuna ilişkin anlayışlar düşünüldüğünde ilköğretim okullarındaki haberlerin medyaya daha çok yansması dikkat çekicidir.

Türkiye'de okulda şiddet haberlerinin sunuluş biçimleri diğer tüm şiddet haberlerinin sunuluş biçiminde olduğu gibi tartışmalı bir konudur. Haberlerde, okulda şiddet olayları şiddet olgusu bütüncül bir şekilde ele alınmak yerine daha çok kişisel sorunlar gibi sunulmuştur. Türkiye'de yaşanan okulda şiddet olaylarının arkaplanında yer alan toplumsal şiddet göz ardı edilerek toplumsal şiddete dair analizler ve çözüm önerileri yeterince getirilmemiştir.

Çubukçu ve Dönmez'in (2012), öğretmenlerin şiddet algılarına yönelik araştırma bulgularına göre "şiddet deyince aklınıza ne geliyor" sorusuna cevap olarak daha çok fiziksel şiddet ifade edilmektedir. Gazete haberlerinde de fiziksel şiddetin daha çok haberleştirilmesi fiziksel şiddete ilişkin anlayışların sonucu olarak görülebilir. Aynı araştırmaların bulgularına göre sözel şiddet öğretmenlerin

şiddet algısında ikinci en çok karşılaşılan şiddet türü iken gazete haberlerine sözel şiddet ağırlıklı olarak yer almamıştır. Bunun nedeni olarak sözel şiddetin medyatik bir şiddet türü olarak görülmemesi gösterilebilir. Ayrıca aynı çalışmada öğretmenlerin görüşlerine göre ortaokul öğrencileri arasında şiddet daha yüksek düzeyde algılanırken ilköğretim kademesindeki şiddetin daha fazla haberleştirilmesi dikkat çekicidir. Avcı'nın (2010) lise öğrencilerinde şiddet, saldırganlık ve ahlâki tutum ilişkisini incelediği araştırmada öğrencilere ya da kadın öğretmenlere yönelik cinsel içerikli sözlü saldırının en fazla görülen şiddet davranışı olduğu bulgulanmıştır. Bu araştırmanın bulguları da koşut bir şekilde cinsel şiddetin en fazla haberleştirilen ikinci şiddet türü olduğuna işaret etmektedir.

Çubukçu ve Dönmez (2014) tarafından okulda şiddet haberlerinin yazılı basına yansımalarıyla ilgili olarak yapılan çalışma da 2005-2010 yılları arasında okulda şiddet haberlerinin düzensiz bir seyir izlediği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre 2020 yılına kadar okulda şiddet haberlerinin sayısı düzensiz artış göstermekte iken Covid-19 Salgını nedeniyle 2020 yılı itibariyle bir azalış görülmektedir. Bu araştırmanın bulguları da benzer bir seyire işaret etmektedir. Ayrıca belirtilen çalışmada Sabah Gazetesi'nin haber sayısı Hürriyet Gazetesi'nden az iken bu araştırmanın bulgularına göre 2015-2021 yılları arasında Sabah Gazetesi'nde daha fazla okulda şiddet haberi yer almıştır. Fiziksel şiddet haberlerinin sayısı ve ilköğretim kademesinde şiddet haberlerinin sayısı her iki çalışmada da ilk sıradadır. Uzaş'ın (2009), okul psikolojik danışmanlarının okulda saldırganlık ve şiddete yönelik görüşlerinin değerlendirildiği çalışmasının bulgularına göre de, psikolojik danışmanlar ilköğretim döneminde şiddetin ortaöğretim kademesine göre daha fazla oranda davranışsal bir problem olduğunu belirtmiştir. Okulda şiddet haberlerinde de ilköğretim kademesinde şiddet haberi sayısının ortaöğretim kademesindeki şiddet haberi sayılarına kıyasla daha fazla olduğu görülmektedir. Uzun'un (2018) okul güvenliğiyle ilgili yönetici görüşlerinin değerlendirildiği çalışmasına göre de ilköğretim ve ortaokul kademesinde okulda şiddet lise kademesine göre daha fazla görülmektedir. İlköğretim düzeyindeki okullarda şiddetin haberlere yansımaya devam ettiği görülmektedir.

Hoşgörür ve Orhan'ın (2017) okulda zorbalık ve şiddetin nedenleri ve önlenmesinin yollarına ilişkin çalışmasına göre ilköğretim öğrencilerinin %43'ü şiddeti "dayak" olarak tanımlamakta, ortaokul öğrencilerinin %31.6'sı şiddete yönelme nedenleri arasında "şiddete maruz kalmayı" öne çıkarmaktadır. Bulgulara göre lise öğrencilerinin %44'ü sözel şiddete %1'i duygusal şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Buna karşın okulda şiddet haberlerine bakıldığında sözel şiddet ve duygusal şiddetin haberleştirilmesinin çok düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Atmaca ve Öntaş'ın (2014) velilerin öğretmenlere uyguladıkları şiddeti inceledikleri çalışmada öğretmenler, en fazla karşılaştıkları şiddet türünü sözel şiddet olarak belirtmiştir. Okulda şiddet haberlerinde ise sözel şiddet haberine neredeyse hiç rastlanılmamaktadır. Kılıç ve Atlı'nın (2011) 2000-2009 yılları arasında ilköğretim ve ortaöğretim okullarında yaşanmış şiddetin gazetelerdeki yansımalarının araştırıldığı çalışma da fiziksel şiddet haberlerinin cinsel şiddetten daha fazla haberleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Gazetelerde sözel

şiddetin haber değeri taşımadığı sonucuna ulaşılabilir. Bununla birlikte aynı çalışmada fiziksel şiddetle tacizden daha fazla karşılaşıldığı görülmektedir. Benzer şekilde okulda şiddet haberlerinde de fiziksel şiddet haberlerinin sayısı cinsel şiddet haberlerinden daha fazladır.

Sonuç olarak geçmiş yıllarda yapılan çalışmaların önemli bir kısmıyla koşut bir şekilde okulda fiziksel şiddet cinsel şiddete göre daha fazla haberleştirilmektedir. Ayrıca okulda şiddet haberlerinin sayısal açıdan düzensiz bir artış gösterdiği bununla birlikte Covid-19 Salgını döneminde okulların kapatılmasıyla 2020 yılı itibariyle haber sayılarının azaldığı görülmektedir. Ayrıca tüm çalışmalarda ilköğretim kademesinde karşılaşılan şiddetin ortaöğretim kademesinden daha fazla olduğu ve daha fazla haberleştirildiği görülmektedir. Bazı şiddet türlerinin neredeyse hiç haberleştirilmediği görülmüştür. “Okul, öğretmen, şiddet, taciz” kelimelerinin daha fazla kullanıldığı ve örneğin haber başlıklarında olumsuz bir dil tercih edilerek haberlerde yorum okuyucuya bırakılmadan toplumun tepkisinin yönlendirilmeye çalışıldığı söylenebilir. İddia niteliğindeki olayların aktarıldığı haberlerde de genelleyici ve suçlayıcı bir dil kullanılmaya devam edilmiştir.

İncelenen haberlerde söylem yönünden problemler olduğu görülmektedir. Öncelikle gelişen ve değişen teknolojiyle okulda şiddet haberlerini okula devam eden çocukların da kolaylıkla okuyabileceği bilinciyle hareket edilmelidir. Haberlerde kullanılan dilin daha nesnel ve yorumu okuyucuya bırakan bir tarzda yapılması önem taşımaktadır. Çalışmada incelenen bazı haberlerde kurumsal dünya görüşlerinin aktarılan olaylara ilişkin anlatımda etkili olduğu görülmektedir. Belirli bir okulu öğretmeni, öğrenciyi ya da veliyi tümüyle zan altında bırakıcı, suçlayıcı ve yargılayıcı nitelikte bir söylemle haberlerin sunulması ve neredeyse öğretmen ya da okul kavramlarının içini boşaltan, değersizleştiren üslup şiddetin anlaşılmasına ve sorunların çözümüne katkı sağlamamaktadır. Bu bağlamda özellikle yüksek tirajlı gazetelerin toplumun okul ve öğretmene dolayısıyla eğitime ilişkin bakış açısını etkilediği düşünülerek sorumluluk bilinciyle hareket edilmelidir. Bu çalışmada incelenen haberler, belirli tarihlerdeki internet haberleriyle sınırlıdır. Zaman aralığı genişletilerek ve incelenen gazete sayısı artırılarak yapılacak araştırmaların yararlı olacağı söylenebilir. Aynı zamanda görsel medyayı kapsayan araştırmaların yapılması okulda şiddet hakkında büyük resmin daha iyi anlaşılmasını sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Alem, J. (2008). Medya ve şiddet. İçinde A. B. Göksel ve B. Gültekin (Ed.), *Medya analizleri* (s.147-176). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Atmaca, T. ve Öntaş, T. (2014). Velilerin öğretmenlere uyguladığı şiddete yönelik nitel bir araştırma. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 2(1), 47-62.
- Avcı, A. (2010). *Eğitimde şiddet olgusu lise öğrencilerinde şiddet, saldırganlık ve ahlaki tutum ilişkisi Küçükçekmece ilçesi örneği* (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Bilecen, T. (2010). *Birikim dergisinde demokrasi algısı: Türkiye'nin sorunlarına sosyalist bir yaklaşım* (Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Çelik, N. B. (2000). *Televizyon kadın ve şiddet*. Ankara: Dünya Kitle İletişim Araştırma Vakfı Yayınları.
- Çoban, S. G. (2021). Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kendini gerçekleştirme basamağında gizil yetenekler. *European Journal of Educational and Social Sciences*, 6(1), 111-118.
- Çubukçu, Z. ve Dönmez, A. (2012). İlköğretim okul yöneticilerinin şiddet türlerine yönelik görüşleri ve şiddetle başa çıkma yöntemleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(1), 37-64.
- Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (1990). İletişim ve toplum: Kitle iletişim kuramları tutucu ve değişimci yaklaşımlar. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Hoşgörür, V. ve Orhan, A. (2017). Okulda zorbalık ve şiddetin nedenleri ve önlenmesinin yönetimi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 859-880.
- Kılıç, M. ve Atlı, A. (2011). İlköğretim ve ortaöğretim okullarında yaşanmış şiddetin gazetelerdeki yansımaları. *Education Sciences*, 6(1), 1284-1294.
- Mabie, G. E. (2003). Making schools safe for the 21st century: An interview with Ronald D. Stephens. *The Educational Forum*, 67(2), 156-162.
- Mora, N. (2008). *Medya çalışmaları medya pedagojisi ve küresel iletişim*. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Newson (1995). Televizyonda şiddet ve çocukların korunması özet (Çev. Ş. Özusta Düzen). *Türk Psikoloji Bülteni*, 2, 59-61.
- Norşenli, N. (2015). *Haber değeri açısından Türkiye'de basının eğitim konulu haber içeriği* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özer, Ö. (2007). *Medya şiddet toplum*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Rigel, N. (2000). *İleti tasarımı haber*. İstanbul: Der Yayınları.
- Trend, D. (2008). *Medyada şiddet efsanesi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Uzbaş, A. (2009). Okul psikolojik danışmanlarının okulda saldırganlık ve şiddete yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(18), 90-110.
- Uzun, A. İ. (2018). *Okul yöneticilerinin okul şiddetine ve güvenliğine ilişkin görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi) Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Zorlu, Y. (2016). Medyadaki şiddet ve etkileri. *Humanities Sciences*, 11(1), 13-32.